

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Vei de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscripto nu se napotază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Asalt.

(-) Adunarea „Asociațiunii“, ținută în anul acesta la Baile-Herculane, ca ori ce manifestațiune a vieții românești în țara noastră este ținta unor nedemne atacuri a presei șoviniste.

După ce numai biserica și adunările de caracter cultural ne-au mai rămas, și acestea scot ochii șoviniștilor, care își socotesc de o datorie a lor a zgândări și provoca, pe compatrioții nostri maghiari, a cutiva ura lor contra neamului nostru.

Unde se întâlnesc Români, unde se vorbește românește, „patrioții“ vei complotari, și sbează că se pregătește o trădare de patrie.

Suntem, de altfel, obișnuiți cu acest limbaj al șoviniștilor, atitudinea lor nu ne surprinde; revolta în sufletul românului răbdurii însă se acumulează; — dar' forța mai avem de a răbda și cu atât mai mare mădejde avem în biruința noastră, în rezultatul final, care va putea să încoroneze cu succes silințele noastre în lupta pentru conservarea poporului în spiritul național, garanția firească a viitorului neamului nostru.

Vieța socială, atâta ne-a rămas, și și aceasta ni-se impută ca o crimă; pentru șoviniștii maghiari este o crimă că poporul nostru ține la modestele sale instituțiuni, a căror existență este garantată prin sancțiuni proa înaltă.

Nu există, nici nu e permis să existe, după judecata lor, mărginită în cadrul fantasticei concepțiuni a „idei de stat“, în Ungaria, nici o instituțiune care să nu poarte pecetea maghiară; nici o instituțiune culturală, care să nu-și îndrepteze toate silințele spre maghiarizare.

Acest fel de-a judeca a compatrioților nostri ne învederează direcția greșită a educațiunii celor ce reprezintă opinia publică și au să o lumineze.

Direcția greșită a opiniei publice, în judecata sa asupra naționalităților, violarea totală a modului de-a vedea și judeca lucrurile — prin prisma șovinismului—revine ca o operă a reprezentanței puterii de stat.

Dacă legi existente, sancționate, cum este și legea de naționalități, au ajuns literă moartă, și dacă serii de guverne nu revin asupra aplicării lor, — aceasta este o încurajare, e un fel de avis venit de sus pentru cei de jos, pentru a da asalt la tot ce poate fi de alt interes decât „interesul“ „idei de stat maghiar.“

Aceasta este explicarea asaltului presei șoviniste, care se napustește cu toată furia contra „propagandei daco-romaniste“ a „Asociațiunii“, cerând intervenția guvernului, pentru a împiedeca pe Români de a se mai întâlni până și în adunări culturale, — după-cum a oprit până și serbarea hramului bisericii din Șișești.

Majestatea Sa cu ocaziunea manevrelor fiind salutată la Iaslo de o deputațiune a orașului Lemberg, s'a adresat — după-cum anunța ziarele — membrului din delegațiune Dr. Byek, fost deputat în Reichsrath în termenii următori:

— D-ta ai fost și deputat!

— Da, Majestate. Dela 1891—1897 am lucrat, dar de atunci numai ne-am uitat la lucru.

— E trist și nici o speranță nu-i ca lucrurile să se schimbe, — ar fi răspuns M. Sa.

Politica lui Stambuloff.

Vederea marelei bărbat de stat bulgar, asasinat de compatrioții săi, condusa politică peconisată de el pentru țara sa față cu România, ne-o dă, după o convorbire avută cu referențial fost prim-ministru al Bulgariei, ziarul „La Romanie“, într'un articol recent publicat la loc de frunte.

„Bulgaria nu trebuie să viseze Dobrogea se exprimase Stambuloff — Supremul ei interes este de a nu o dorî niciodată.

„Ceeace îți spun este purul adevăr. Ar fi spre nenorocirea noastră, căci posedând Dobrogea am fi condamnați la o vecinătate imediată cu Rusia, ceea ce pentru noi ar fi cel mai mare pericol.

„Nu; păstrați Dobrogea, — vă rugăm chiar. Noi nu am primi-o nici dacă ne-ai dăruit o'.

Stambuloff își exprimase sentimentul de recunoștință și devotament pentru România ospitalieră, pe al cărei pământ s'a pregătit desrobirea Bulgariei, și în școalele căreia s'a adăpat tinăra generație bulgară la izvoarele științei.

Influența străină este aceea, de care se plânge Stambuloff, că își dă toată silința de a strica buna înțelegere și mersul alături a celor două state.

Astăzi sunt coapte roadele influenței străine, a cărei jafă a fost și Stambuloff, ca și Mihăileanu.

Kállay și arhiepiscopul Stadler.

În presa din monarhie, și îndeosebi în foile maghiare, se comentează viu o admonițiune, provenită — după Biuroul de corespondență maghiar — din cancelaria de cabinet a Majestății Sale, la adresa arhiepiscopului catolic Stadler din Seraievo (capitala Bosniei).

Admonițiunea din vorbă, ce 'i-s'ar fi adresat numitului arhiepiscop din partea șefului cancelariei de cabinet, are următorul cuprins:

„Raportele amănunțite, apărute în ziare despre congresul catolic decurând ținut la Agrim, între altele au conținut și

comunicatul, că într'o vorbire călduroasă rostită la banchetul de încheiere a congresului Excelența Ta al exprimat dorința, ca Bosnia cât mai curând să fie împreună cu Croația.

„Deoarece chestia aceasta e curat politică, prin urmare departe de vocațiunea sfântă a Excelenței Tale și rezolvarea ei poate să aparțină numai competenței factorilor lumeni decizători, iar îndeosebi și în primul loc drepturilor suverane ale Majestății Sale, proa grațiosului nostru Domn, — ar fi justă presupunerea, că amintitul comunicat are temeiul fals și că Excelența Ta n'ai făcut această declarațiune.

„Dacă însă totuși astfel s'ar fi întâmplat, din însărcinare prea înaltă trebuie să-ți comunic admonițiunea serioasă și așteptarea hotărârii a Majestății Sale în acea direcție, ca Excelența Ta, în viitor, atât în declarațiuni, cât și în fapte, să stai departe de chestiile politice.

„Primiți etc.“.

Cuvinte din Șișești.

Aceasta este titlul unei scrisori deschise adresate de părintele V. Lucaicu dlui prim-ministru Coloman Szell, pe care o lăsăm să urmeze aci în întregime.

Excelentissime domnule president al Consiliului de ministri, ministru de interne.

Vin cu toată onoarea a Vă aduce la cunoștință, că în 25, 26, 27 și 28 l. c. la Parohia noastră parohială din Șișești se va celebra festivitatea jubilară de „Omaj public și serbătorose întru onoarea și preamărirea Răscumpătorului Nostru Isus Christos“, după programul aici alăturat.

Totodată rog cu toată onoarea pe Excelența Voastră, să binevoiți a dispune, ca autoritățile locale administrative să intervină cu decorarea convenită, înând măsurile pentru conservarea ordinii publice, și ca aceste serbări religioase să nu fie profanate prin forța brută, ca în trecut.

Este apoi de datorința mea, ca să protestez cu toată tăria inimii mele, în contra atentatelor nedemne, ce s'au săvârșit în trecut în contra sf. noastre biserici, în contra simțului religios al poporului nostru credincios, în contra dreptului suprem, ce avem pentru libertatea conștiinței, pentru exercițiul liber al sf. noastre religiiuni.

Și dacă datorința aceasta de a protesta 'mi-se impune imperios în juratările date, pentru trecut: cu atât mai virtuos 'mi se impune astăzi, când lumea e sgaduită de eroare și e consternată de durere, la vederea efectelor desastroase, ce le produce spiritul ireligios al liberalismului modern, spiritul anarhic al puterii laice în contra bisericii catolice, acea tendință nefastă, de a înjega de carul puterii statului ateist vieța și conștiința religioasă a popoarelor.

Căci aceea ce se întâmplă aici în Șișești cu ocaziunea serbărilor jubilaro, se consideră intru adevăr ca și un atentat anarhic la vieța și conștiința religioasă a popoarelor: și această procedură a guvernului nu se justifică de loc, prin complicitatea onora, care ar fi chemați anume, să lucre la desvoltarea simțului religios al poporului, și prin această complicitate nu perde nimic din eroarea sa factual, că forța brută se pune în așa unei biserici creștine greco-catolice române, și prin zbirii se strigă „moarte“ celor ce voesc să vie în procesiuni pe la o biserică publică parohială, să-1 laude pe D zeu și pe Maica Sfântă, și că aceeași putere năvălește cu sulța ucigătoare asupra fecleorilor, care vin la sf. biserică sub stindardul Crucii, cântând laudele Domnului, și preamăriind pe Preacurata Fecleoră Maria?

Serbările, hramurile și peregrinajele evlavioase la sf. noastră biserică, precum la toate bisericile publice, sunt lucruri admise și chiar prescrise în dreptul public al bisericii catolice, ear' în special aici la Șișești, în urma unor controverse ivite,

sunt permise, încuviințate și recomandate de autoritatea supremă eclesiastică a bisericii catolice, și cel ce se opune acestor dispozițiuni supreme: nu numai că nu e catolic bun, ci e un dușman declarat al sfințelor așezăminte al religiiunii lui Christos, este conturbătorul prevers al ordului statorit de Provedința D zească între autoritatea eclesiastică și cea civilă, spre conducerea omenimei la destinul său supra-natural.

„Roma locuta, causa finita est“ este legea dictată de istoria veacurilor, și înfrânt va fi tot cel ce lovește în aceasta lege, tare ca stânca în mijlocul valurilor marii și nebiruită, având puterea adevărului etern.

Dacă ar fi aici o cauză a mea personală, m'ași ascunde în nulitatea mea: dar' e fapt și lucru public, că aici e cauza religiiunii, e cauza bisericii, e însăși vieța religioasă a poporului român, trasă cu forța la întrebare publică.

E ateismul hidoș, e liberalismul fățarnic, e șovinismul sălbatic, care vine și spune poporului român: știu că puterea voastră nedestructibilă stă în virtutea cu care Vă iubiți „limba și legea“, de aceea nisuiința noastră trebuie să fie a slăbi, a distruge această virtute, și de când au descălecat înaintașii nostri, ca horde asiatică, în aceste patriuri, tot la aceasta ne-am nisuit. „Idea de stat“, „unitatea națională“, „asimilarea elementelor străine“, „colonișările“, „școlile“, „justiția“, „administrațiunea“, toată puterea publică, de care dispunem, servește spre deașionalizarea voastră, spre distrugerea Voastră etnică, spre asimilarea Voastră. Așa vorbește șovinismul.

Și fiind că vedem, că toate mijloacele aceste nu ne duc la scop, vom a ne atinge de puterea cea mare a Voastră, ce este în biserică, în „Legea voastră“. De aceea vom ca vieța bisericii, a religiiunii Voastre, să fie în mâinile noastre: să aveți episcopul cum am voi noi, canonicul cum am voi noi, preoții și învățătorii, cum am voi noi. Să mergeți la biserică să vă rugați lui D-zeu, când și cum și cât vom noi. Nu Roma, nu Papa; nu Congregațiunile din Roma au să Vă povățuească și să Vă poruncească: „ci îți voi arăta, că eu poruncesc, eu sunt stăpân aici, îți voi arăta, că aici nici biserică, nici rugăciune nu poate fi, de cât în spirit maghiar, că cunosc și am pătruns toate ideile D tale, cunosc și știu, ce idei ai în biserică din Șișești, cu festivitățile religioase, știu ce influință ai asupra poporului, și cum vorești să înalți conștiința națională a românilor, de aceea te voi încugiura cu cerc de fer, și nu voi permite, ca poporul român patriotic să vie în contact cu D-ta, te voi distruge, dacă nu vei ceda după voia noastră“. etc., etc., etc.

Aceste sunt cuvintele proprii ale Excelenței Voastre, pronunțate într'un moment de sinceritate.

V'am exprimat și Vă exprim adinea mea durere, că cel dintău sfetnic al Majestății Sale denaturează Preaînalta dorință și voință ca să fie pace și liniște, prin lege drept și dreptate, în faptă, în ființă aplicate, ear' nu declamata în cuvinte deșerte, cum faceți Excelența Voastră.

Pentru cauza bisericii noastre, pentru cauza noastră națională e cu mult mai bine, că prin pornirea și năvala dușmănoasă și provocătoare asupra poporului nostru credincios în biserică și în vieța civilă, suntem în curat cu situațiunea. Și aceea, care poate un moment s'au lăsat sedusă de frazele sfărăitoare, ce le-ai pronunțat Excelența Voastră în două discursuri parlamentare, în care v'ați rostit și asupra chestiei naționalităților nemaghiare și mai ales asupra chestiei romane: acum pot cunoaște adevărata stare a lucrurilor, din fapte și isprăvurile puterii publice, care distruge tot ce s'a proclamat în parlament, și arată contrastul stigător dintre cuvintele și faptele Excelenței Voastre. Cu minecuna poți dejuza, poți și prânzi, dar' nu poți cina nici odată cu ea, zice românul.

Masca a căzut, și acum pot și ei pot vedea toți, căți voesc sau nu sunt orbiți de interese personale, fie de ori ce natură, că sistemul de guvernare inaugurat

cu falsul liberalism și dezvoltat în toată ființa sa detestabilă sub Banffy, nu se schimbă nici sub regimul Szell. Frasele de împăcare, de conciliațiune, de aplicarea justă a legilor, sună în vânt, și sunt pronunțate pentru cei de sus, și pentru Europa civilizată, cari se umpluse de îngrijire, văzând selbăticiile lui Banffy, care ajunsese a primejdiul în mod serios pacea internă a țării prin provocările sale brutale.

Așadar în fața procedurii urmate de Excelența Voastră, dator sunt, ca un fiu credincios al bisericii mele, ca un fiu asemenea credincios al națiunii mele, să caut în fața motivelor, ce le-ați adus Excelența Voastră în conștelațiune cu Exc. Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică, spre justificarea măsurilor puse în practică față de sf. noastră biserică.

Nu numai că nu-mi poate fi teamă de desbaterea publică a motivelor produse de Exc. Voastră: ci din contră le pun aici în publicitate, ca să se cunoască toată deșertăciunea lor.

În reșcripșul ministerial, comunicat mie pe calea Ven. Ordinariat diecesan din Gherla, 6 Martie a. c. Nr. 2607 se zice expres: „înd pedeca permanentă a ținerii jubileelor din Șisești persoana preotului V. Lucaciu, până ce va funcționa el acolo, e eschis, ca să se permită ținerea acelor jubilee”, și amenință, ca în cas dacă am voi să le ținem, vom fi împedecați cu forța armată.

Eacă dară, a eșit în fine cuiul din sac.

Ci îndată se ivește cu toată puterea întrebarea: dacă persoana mea este pedeca permanentă a ținerii jubileelor, pentru ce nu se ia la răspundere persoana vinovată? Și pentru ce se insultă biserică, religiunea, exercițiul liber al religiunii, când se află vinovatul? Pedepsiți persoana vinovată, dar lăsați în pace biserică, religiunea, manifestațiunile nevinovate ale vieții religioase a poporului român.

Dar' vin eu și vă spun în față aici, ce v'am spus în răspunsul meu la numitul reșcripș, că adevărul aserțiunea aceea folosită de pretext, cu persoana mea, este o impostură nevrădnică.

Vieța și activitatea mea modestă a fost și este o carte deschisă. Nimic secret, nimic ascuns, nimic rezervat n'am avut și nu am.

În viața mea bisericăască „scio cui credidi”, și acusa în realitate este: că conștiința mea religioasă nu o am supus veleităților guvernelor liberale, ateiste, framașonice, mai ales în ceea ce privește acțiunea guvernelor șoviniste de a degrada biserică noastră greco-catolică română la rolul de unealtă de maghiarizare.

Ear' în cele politice am ținut și țin cu tărie neclintită la principiile eterne ale dreptății, la morala evanghelică, la temeliea unică posibilă a vieții statelor și popoarelor: justiția est regnum fundamentum.

Și conform recerînțelor practice ale vieții noastre naționale române în statul peligott: Ungaria, am stat și stau cu neștirbită credința în partidul nostru național român, pe baza programului național din anul 1881 adoptat și explicat în conferințele noastre naționale, și care sus stă în toată vigoarea sa până în ziua de astăzi, și va sista, până când, și cum națiunea îl va afirma în conferințele sale libere, constituționale.

Acest program și tot spiritul nostru de acțiune este leal, legal, și constituțional, și nu veți găsi, Excelență, un Român vrădnic de acest nume, care să se cugete altfel. Persoane pot să abereze, pot să se presteze după oportunitate, chiar să tradeze: o națiune nu se poate sinucide, ni l decapita, și eu stau credincios până la moarte cu națiunea mea, și ascult și respectez cu pietate manifestațiunile conștiinței sale.

Eată la ce se reduce politica noastră națională! Leali și credincioși față de înaltul Tron, legal în toate acțiunile noastre politice, constituționali în toate manifestațiunile vieții noastre naționale. Libertate, egalitate și frățietate în sensul serios și uman și creștinesc al acestor cuvinte. În aceste se arată ființa politică și patriotismul partidului nostru național, și e ceva prea firesc, că condamnă șovinismul, ideea de stat, renegatismul, ori-ce tendință spre desnaționalizare și spre răpirea individualității și a culturii noastre naționale.

Pentru aceasta ținută a mea mă prigoniți, Excelență: dar' când m'am îndosit eu, când n'am stat înainte și cu fruntea deschisă, să răspund pentru faptele și vorbele mele?

Am făcut și fac eu politică, nu însă în biserică, nu cu ocaziunea serbărilor religioase, ci la timpul și locul său, când cer interesele națiunii, sau loialitatea față de Tron, sau vederi superioare patriotice. Și nu eu sunt de vină, dacă această politică nu poate fi decât contrară, esențialmente contrară șovinismului sălbatic, sistemului de guvernare, reprezentat astăzi prin Excelența Voastră, și care e dușman bisericii, contrar dezvoltării naturale a națiunilor conlocuitoare în stat, e inamic intereselor supreme de cultură și civilizațiune a popoarelor. Și prin urmare este în gradul suprem nepatriotic.

A exploata biserică și religiunea, festivițiile religioase soro scopuri politice, este praxa Excelenței Voastre, precum s'au dovedit prin fapte publice la mânăstirea din Bicsed, în 5 August a. c. unde Excelența Voastră ați fost reprezentat ca „nănaș” al mânăstirii, și unde sub masca religiunii și a serbărilor bisericăști nu s'au făcut altceva, decât o demonstrațiune, în contra bisericii noastre greco-catolice române, în contra spiritului de patriotism adevărat al Românilor naționaliști, și unde fără genă și rușine s'au premărit șovinismul și renegatismul.

A fost adevărată orgie politică a șovinismului maghiar.

Ofl! de am face noi asemenea lucruri cu ocaziunea serbărilor noastre religioase: ce năvală de procurori și de geandarmi am întâmpina!

Ce lucru umilitor, pentru un guvern, — ce lasitate! ar zice cavalerii șovinismului, — a și ascunde acțiunile sub pretexte de nimica, fără bază, fără ființă.

Dar' ce înșămnează, când ziceți Excelența Voastră, în telegrama din 3 Iulie a. c. că serbările noastre jubilee sunt aranjate pentru eludarea ordinațiunilor prohibitive față de jubileele din Șisești. Ca senz au aceste cuvinte? Când, cine au eșut încuviințarea jubileelor dela guvernul politic? Sau ce cuvânt are acel guvern în cauza jubileelor!

Serbările noastre și peregrinașele pie la s. noastră biserică sunt lucruri religioase sfinte, aprobate și încuviințate de autoritatea supremă ecleziastică. Autoritățile administrative politice, guvernul nu are nici un drept de a se ingera în aceste afaceri pur religioase, ci are datorința sfântă de a le promova și a le onora cu asistența cuvenită civilă, ca acele serbări să decurgă cu toată demnitătea, și se supravegheze ordinea publică.

Asta am vrut, ca să dovedesc în publicitate, după datorință, că toată procedura Excelenței Voastre în cazul expus este absolut arbitrară, și prin urmare contrară principiilor proclamate de Excelența voastră, de a guverna cu lege, drept și dreptate.

Pentru ce dară procedați acum în mod atât de viclean, și insultați biserică, și împedecați liberul exercițiu al cultului divin numai ca să provocați înștrăinare în popor față de mine? Nu vedeți că chiar contrarul îl sjungeți, națiunea e deșteaptă, veghează și judecă, și această judecată e înfierarea imposturei unui asemenea sistem politic.

Dureros pentru noi, că în zăpăceala, în care ne găsim cu comitetul nostru național nu putem da expresiune simțirilor obște române, față de uneltirile acestui sistem de guvernare, continuare mascată a perfidilor banffyste: durerea noastră înse vindeca-se-va, și spiritul nostru național își va continua calea sa triumfală, peste toți Banffy și peste toți Szell, pentru că cauza noastră e cauza libertății popoarelor, e cauza civilizațiunii și a umanizmului, e cauza Tronului și a patriei.

Nu-mi rămâne deci alta, decât să-mi ronoiesc și rugarea și protestul, și se anunț Excelenței Voastre, că de odată cu asta rog toate foile noastre naționale și foile mă însemnate catolice și naționaliste din străinătate, să vină și să asiste prin delegații lor la serbările noastre religioase, și să se convingă ei cu ochii lor proprii: ce se întâmplă în Ungaria în anul Domnului 1900, ce suferă națiunea română chiar și în biserică sa, în religiu ea sa.

Dixi et salvavi animam meam!

Șisești 15—VII—1900.

Dr. V. Lucaciu
paroch.

Din România.

Meeting.

Duminecă s'a ținut în T. Jiu un mare meeting, unde după ce s'a protestat împotriva criminalilor bulgari și s'a făcut apologia mult regretatului patriot Mihăileanu, s'a depus o coroană la statuia lui Tudor Vladimirescu.

Au vorbit studenții universitari Bălănescu, Cămărășescu, Ghiudă, Ciucianu, apoi învățătorul Arjoceanu, profesorul St. Bobancu și la urmă dl T. Frumuseanu, fost deputat și primar, care a și presidat întrunirea.

Parastas.

La 3/16 Sept. implinindu-se 40 zile dela moartea lui Mihăileanu, la biserică Zlătari se va oficia un parastas. Sunt invitate toate corporațiunile. Se va face spot o imponentă manifestașe.

Bulgar arestat.

Poliția din București a arestat pe bulgarul Stan Dobreff, despre care s'a așlat că este gazda comitetului macedonean din capitală.

Ruperea relațiilor diplomatice cu Bulgaria.

Din Viena se anunță că raporturile diplomatice între România și Bulgaria au fost întrerupte. În Bulgaria dispoziția e foarte agresivă, România chibzuește cu mult calm și numai silită ar intra în răboiu. Bulgaria se pregătește de atac, România de apărare. Situație întoarsă, foarte ciudată! România se zice că ar avea concentrați în Dobrogea 25.000 de oameni. Se lucrează la fortificații în giurul podului dela Cernavoda, care a costat 300 milioane. Corpul III de armată a primit ordin de mobilizașe.

Concentrarea de armată bulgară la granța Dobrogei este în eugere demultă vreme.

Guvernul turcesc la rândul său a început să urmărească pe revoluționarii bulgari din Macedonia, cărora până acum nu le daduse nici o importanță. Guvernul turcesc a dat ordin ca toate asociațiunile bulgare din Macedonia să fie dizolvate.

Din considerație pentru Turcia în anul acesta nu s'a serbătorit la 30 August aniversarea luării Griviței de armata română din mâinile Turciei în răboiul din 1877.

„Apărarea Națională” din București în numărul său din urmă scrie:

Din izvor pozitiv, aflăm că dacă, după 48 de oare dela trimțerea ordonanței definitive la Sofia, nu se vor aresta membrii comitetului macedonean, visați în ordonanță ca complici în asasinarea lui Mihăileanu, România va întrerupe imediat relașiunile.

Di Mișu a fost însărcinat să aducă aceasta la cunoștința guvernului bulgar.

Voci din presa străină.

„Kölnische Zeitung” vorbind despre desmășirea Agenției bulgare, zice că aceasta e o nouă dovadă că Bulgaria încă nu se gândește să dea Românilor satisfacțiunea meritată.

Ziarul adaogă că prin descoperirile făcute în complotul contra vieții regelui Carol, situația Bulgariei s'a înăutășit încă.

„Petit Bleu” din Paris, apărut ieri, are un articol în care resumează un interviu avut cu un înalt funcționar rus.

Acesta a declarat că comitetul macedonean sfădează pe prințul Ferdinand al Bulgariei și că și impune existența sa.

Înaltul funcționar rus a mai adaogă că acest comitet are ramificașiuni în toate clasele societății din Bulgaria și că există temerea că el va resturna pe prințul Ferdinand.

ȘOAPTE

Poveste nouă.

Mi-se bate inima ca'n vremuri. În flet simt iarăși furtună. Iubire te salu! De câte ori pierdeam doi ochi, două buzi mi de speranțe, par'că îngropam o primăvară. Durerea nu întâiis mă zdrobia, dar încetul mă reconleagam ca nu reconleagam ca pământul după o vreme grea. Viața intra în făgașul obicinuiștelor zănice și ca un copac: nesimțitor, pe care toamna despodobit de toată frumusețea...

Dar soarele primăverii eară și mi-se ivea; imi deștepta germenii de imi aduna hârburile risipite ale sufletului. Ah, ce mândru, ce dulce e, când din torop și din nesimțire te trezești de odată în primăvară, într'un rai de flori albe, cari, turându-se, își fac pat de mire, pe care zând cu iubita, șoptești despre... toată firei...

După o toamnă lungă, eată eară sfântă primăvară în peptu-mi. Frunzele cad imi par polire de flori, ce mi încing pe tul nupțial. Soarele e mai viu și mai doritor de fericire; razele lui se topes: pe m fectiorenlic al iubitei mele, — o floare munte.

O, dulce iubire! De ce ești tu nua poveste? De ce n'ai statornicia materială? De ce dispari ca noaptea cu visurile, ca primăvara cu cântările ca riul cu șoaptele? n'as da să te pot prironi, să te țin veci tovarășe de viață, soare fix pe cerul albaștr al vieții mele!!

Dar nu! Tu ești trecătoare ca frunzea zorelor gingașe! Deci haide, joacă-ți gule tale. Răsrolește-mi inima; ametește-mi mințile! Jorcă-ți întruaga seară a meșterilor tale. Haide chimuște-mă... dar grăbește, grăbește, aci poate ora s'opronie scris este ca în aer și nu existe estele, fericire îndlungată în peptul unui muric.

Românii din Istria.

(Urmăr și fine).

E sigur că, precum în toate dialecte așa și în cel istro-român s'au amestecat elemente eterogene, înrudite, italiene, străine, slave. Dar atari influențe pot schimba întru cât va curățenia limbii, nu l pot hănimii caracterul. Cu toate că mai bine în cinci secol se află Români din Istria eș parași de conașionali lor, nu au școlit nici dascăli, nici preoți, trebuie deci în toate întâmplările lor și raporturile externe să se folosească de o limbă străină: atât o mare totuși puterea rezistenței latinizate, că scheletul dialectului a rămas românesc, cu asemănare bine accentuată a limbii rare române. Că dialectul nu e așa de rar în elemente proprii, o probază împur jurarea, că Români din Val d'Arsa vorbăș și se înțeleg foarte ușor cu conașionali de prin alte ținuturi ale monarhiei: ce se le succede locuitorilor din jurul ținutului de naționalitate slavă, cari nu înțeleg de deajuns dialectele vorbite în provinciile croate și ca să se înțelegă cu propriii conașionali trebuie să vorbească italianeș. Din altă parte despre bogăția cuvintelor dialectului istro-român ne mărturisește știonarul acestui dialect nu de mult publicat.

Asemenea e falsă aserțiunea dela Laginja, că Români din Istria se folosesc de zcel amestec de limbă — cum și și d-sa, numai când nu vreau să se înțelegă din contră, altmintrelea și ș treaba, că ei folosesc între ei și în familie, că bătrân până la 7—8 ani nu vorbese de cât numai românește și că multe femei nu cunoscă de limbă.

Chiar privirea esteroasă a Românilor din Istria e cu totul deosebită de a populașionii încunjurătoare: de fisionomie, de port, de colorit și de tot complexul personal; se înțeleg deci, că aparțin altor rase. Cu toate că s'imbăcășă simplu, totuși un spirit dezvoltat, ager și viu.

Referitor la numărul Românilor din Istria, datele statistice cunoscute până ac sunt într-ucăva nesigure și foarte costu-

Noutăți

Arad, 15 Septembrie n. 1900.

Regele Carol al României pleacă mâine în 3/16 Septembrie din Ragatz la München, unde va asista la căsătoria nepotului Său, A. S. Principele de coroană Albert al Belgiei, cu A. S. R. Principesa Elisabeta de Bavaria. Suveranul României se vor întoarce în țară la 21 Septembrie st. v.

Ministrul de externe al României dl. Al. Marghiloman, se află în concediu la Karlsbad. În trecerea sa prin Viena a avut o întrevedere cu dl. Golukhowsky, ministrul de externe austro-ungar.

Jertfă iubirei de oameni. Intre 17 și 19 August, v. o furtună cumplită se deslănțise pe Marea Neagră.

În cursul acelei furtuni, o corabie cu pânze, „Georgeos“, după ce una din ancore s'a rupt, a fost împinsă de valuri, din raza portului Constanța, spre mal, în partea locului așa numit „la Vir“.

Pe corabie se aflau 14 suflete, între care o femeie și un copil de vreo 14 ani. Toți implorau ajutor în portul Constanța nu se află nici un fel de serviciu organizat pentru a da ajutor corăbiilor sau bărcilor ce s'ar afla în pericol.

Un om de inimă, un pilot al portului Constanța — Popescu — neascultând de cât curajul său, a intrat cu bărbăție în valurile deslănțuite și a scăpat pe cinci din naufragiați.

Când a intrat pentru a șasea oară în apă și s'a apropiat din nou spre a scăpa pe un al șaselea, corabia a fost sfărmată în bucăți de valurile furioase; un catar cazând, Popescu a fost lovit; el a dispărut iar după câteva timp valurile l'au scos la mal — mort.

Popescu lasă în urma lui o soție fără nici un mijloc de existență, cu un copil în vârstă de un an și jumătate și altul în așteptare.

D-na Zoe Sturdza, care se află la Constanța, a luat inițiativa unei subscripțiuni în favorul familiei lui Popescu.

Apostol Mărgărit trecut la pensie. Foile din România spun, că dl. Const. Arion, ministrul român de culte și de instrucție publică, a luat o decizie, prin care faimosul Apostol Mărgărit, inspector al școlilor române din Macedonia, este scos la pensie cu ziua de 1 Septembrie v. Lui Mărgărit i se va servi o pensie de 500 de lei lunar, pentru că, bine-rău, a ocupat multă vreme această funcțiune. Se vorbește, că dl. Dr. Pucerea, actual director al liceului român din Bitolia, va fi numit în postul de inspector al școlilor române din Macedonia.

Profesorul Weigand earăși între Români. După cum se anunță, filologul german Dr. Weigand, conducătorul seminarului român din Lipsa, earăși călătorește printre Români, de actă-dată prin Moldova, ocupându-se cu „studiul“ dialectelor în această regiune. Actualmente e în nordul Moldovei, prin județele Botoșani și Iași. Călătoria aceasta a lui va dura încă două luni (?), în care timp va visita și județul Covurlui.

Tochmai acum?

Noi tauri. Ministrul comun de război și monarhiei noastre a dat fiecărui corp de armată câte două tauri, pentru a face experimente cu ele. Resultatul probelor are să fie raportat până la 1 Octombrie n. c. Cele mai multe corpuri vor face aceste experimente pe marele teren de exercițiu din Lipova. După ce ministerul de război va fi primit opiniile diferitelor comande de corp, se va decide asupra sorții acestor tauri.

Necrolog Ni se trimite următorul trist anunț: Săv. u. Săv. u. secretar ministerial, în numele său și al subsemașilor cu inimă fântă de durere anunță, că prea iubita sa soție, Elena Suciu născ. Șerban, în al 40 lea an al etății și în al 15 lea al fericitei că-

sătorii după grele suferințe și a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului. Prohodul s'a ținut după ritoi gr. or. român în casa mortuară din Budapesta, strada Lánchid 8 de unde rămășițele pământești ale acumpei defuncte s'au așezat spre odihnă eternă Vineri, la 14 Septembrie la 4 oare p. m. în cimitierul din calea Kerepes. Fie i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Bancnotele de douăzeci de coroane, care se pun în circulație la 20 l. c., au un format mai mic decât al actualelor note de zece fiorini și sunt tipărite în roșu, și nu în albastru. E de remarcat, că pe partea textului german, inscripția valorii este tipărită în toate limbile din imperiul austriac, ceea ce n'a fost până acuma pe notele de bancă sau ale statului. Textul unguresc însă indică valoarea notei numai în limba maghiară.

Stipendiu. Societatea „Transilvania“ publică concurs, pentru ziua de 15/28 Septembrie 1900, spre a acorda un stipendiu de 800 lei anual, destinat studiului mediciei, la una din facultățile de medicină ale Ungariei.

Cerere se vor adresa secretariatului Societății în București strada Morfeu Nr. 12 însoțite de următoarele acte.

a) Diploma de bacalaureat, (Testimoniu de maturitate) în original.

b) Un certificat medical constatator că, concurentul nu este atins de nici o infirmitate sau boala cronică.

c) Un certificat de paupertate, de la autoritatea comunală locală, legalizat de notarul public.

Este bine înțeles că stipendiu nu se va acorda decât aceluia din concurenți care prin actele cerute va proba că are note superioare, celorlalți concurenți.

Cererele venite după data fixată mai sus nu vor mai putea lua parte la concurs.

Un tânăr român cu purtare bună, care posedă limba română în vorbit și scris și cu scrisoare frumoasă, poate fi aplicat imediat în cancelaria subscripției, unde are a-și înainta cererea.

(Ch. Jansen (Kis-Jenő))

Mihailu Velicu,
advocat.

Cronică.

— Intr'un jargon. —

Henczeg Pișta, om cu cale,
A n'țeles de prin jurnale
Că va fi curând război,
De Români cu bulgării.

În fotoliu s'așează
Și cu mintea-i reflectează:

Nó, che tare-ri el ciudate
Aste neam și blestamate,
Aste ôlah, furisit
Cum nici eu nu fi ghindit!
Aste ôlah, nici bulgare
Nu se fit tu, nici maghiare
Nu vrei? Chind noi estem mare
La pomunt popor mai tare,
Nu-i! De ozt a terremette,
Bolgar are se arete!!
...Cum și noi botut odate
La Világos lume toate...

Radios pipa și aprinde,
După „Hazduk“ se întinde.

Sfrr.

ULTIM CUVENT.

Intre tată și fiu.

Tatăl venind din țară, întâlnește pe fiul său cu o femeie frumoasă la braț și i zice:

— Te-am trimis la Roma ca să studiezi pictura și eu te găsec cu o femeie.

— Tată dragă, după cum vezi, eu studiez pictura după natură.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilograme).

Prețurile dela 14 Septembrie
din Arad:

Grăul cel mai bun . . . cor.	7.23—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.06—5.08.
Orz	5.50—5.60.
Ovăs	4.60—4.80

Prețurile dela 14 Septembrie
din Budapesta

Grău în Octombrie . . . cor.	7.67—7.68
Secară	6.17—6.19
Ovăs	5.35—5.37
Cucuruz pe August	6.17—6.19

ULTIME ȘTIIRI.

Păruială patriotică.

Ovrei bătuți. — Invingerea naționaliștilor — 14 raniți.

Budapesta, 14 Sept.

Azi a fost la universitate alegerea comitetului și a presidentului studentesc. Agitațiunile începuseră însă înainte cu multe zile. Erau față în față două partide: așa zisa partidă „liberală“ (Ovrei) și naționalistă. Cea dintăiu era susținută de aproape toate ziarele și pentru a-și asigura izbânda pactase cu așa ziișii „independenți“. A suferit însă înfrângere. Ceea-ce este mai interesant, este faptul că a reușit, ca president, un Român: Petru Mihályi de Apșa, fiul deputatului cu același nume (din Maramureș) și nepotul mitropolitului dela Blaj.

Măhnirea Ovreilor este nu se poate mai mare. Ziarele intrate în solda lor se tânguesc că s'au făcut învinge și numai așa „reacțiunea“ a putut învinge pe luminații „liberali“ (cu percuți).

Și mai caracteristic este că lupta s'a urmat nu numai la urnă, dar s'a încins o bătaie zdravă și pe coridoarele universității, de unde 14 tineri universitari au fost duși acasă pe targă, plini de sânge, fiind destul de grav răniți.

„Liberalii“ au și protestat alegerea.

LONDRA, 15 Sept. În urma înțelegerii ce s'a putut stabili între Germania și Rusia, nu mai e vorbă de a sta de vorbă cu China, ci din marele imperiu părți însemnate vor fi anexate diferitelor mari puteri.

NEW-YORK, 15 Sept. Pe linia ferată de sud a Pacificului, între New Orleans și Galveston s'a întâmplat o ciocnire goasnică. 85 oameni au rămas morți și numai 15 au scăpat cu viața, dac' și dintre aceștia unii grav răniți.

Editor: Aurel Popovici Bareianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Deposit mare de inbrăcăminte pentru
bărbați și copii

NEUMANN M.

in Arad colțul lângă Hôtel „CRUCEA ALBĂ“

Prețuri fixe.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

...șiunea domnilor învățatori români. Aducem la cunoștința domnilor învățatori de la școlile populare, că Inaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică cu datul de 26 Martie 1900 Nr. pres. 1070 a aprobat manualul „Geografia pentru școlile populare întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă pentru clasele III. și IV., de Vasilie Goldiș, profes. gimnas.“

In legătură cu aceasta anunțăm pe domni învățatori, că tocmai acum a esit de sub tipar și partea a doua d.n Geografia dlui Vasilie Goldiș.

Ambele părți se pot procura de la Librăria editoare Ciureu în Brașov, precum și de la toate librăriile din patrie.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
aranziată fiind cu material nou
primește spre executare :

Tipărituri de bancă.	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nuntă,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

Mijloc de vindecare indispensabil!
Marca legală a firmei.

Din mic o familie și nu lipsească!

Vindecare sigură și grabnică!

neintrecut de minunat în efect și de miș de ori probatul
FLUID-ELSA
al lui FELLER

O istorie adevărată. Secretul unui bătrân. După trimiterea înainte a portofoliului de 10 fileră, se trimite gratuit.

examinate și aprobate de autoritățile sanitare, care ajută de minune la vindecarea celor mai multe boale externe și interne. Așa de pildă: Friguri, Junghieri, durere de oase, Reumă, Tuse, Catar, dureri de stomac, diaree, dureri de pept, de cap și de dinți, greață, slăbici, leșin, durere de ochi etc. etc. le vindecă grabnic și sigur. Prețul: 12 sticle împreună cu indicile pentru folosire: cor. 5.; 24 sticle: cor. 8.60; 48 sticle: cor. 16. Francat: prin rambursă postală sau trimțând înainte prețul le expediază singurul preparator:
EUGEN V. FELLER
apotecă la „Heilige Dreifaltigkeit“ (Sf. Treime) în Stubica Nr. 135. (comitatul Zagreb.)

Fiecăruia i-se recomandă cu toată căldura
Pilulele-Rhebarbara
ale lui FELLER, prov. cu marca „Elsa“.

Vindecă sigur și fără dureri: mistuirea rea și neregulată, sgârșirea de stomac, trecierea stomacului limbric, anemie, galbinarea etc. etc. 1 rud (6 cutii), împreună cu explicațiunile la întreținere : coroaie 4, franco. — Depozite principale în Budonesta: In apotecile: Iosif Török (strada Király 12), Bela Zoltán (strada N. Korona, 23).

Toate cu efect de vindecare admirabil!

O istorie foarte interesantă din viață: Secretul unui bătrân, după trimiterea înainte a francatului de 10 fileră trimite gratuit.

489 7-10

Fondat 1840.

Fondat 1840.

STEINITZER N.

Prăvălie de materii de văpsit, zugrăvit și de lacuri, exclusiv.
Arad, piața Andrassy Nr. 3.

Lack de cea mai bună calitate pentru padiment și lack cu luciu pentru parchet.

Vapsea	Terpentin	Șerlack
Firnais	Ulei de in	Fournir
Brunolin	Carbolineu	Lațuri
	Cleiu	

Toate necesariile pentru timplărie. Pansole. Modele pentru pereți.
Deposit bogat de materialuri de specialitate. Comandele din provincie se execută punctual.

489 5-10

Cel mai mare magazin din Arad și provincă în confecțiuni
pentru dame

STERN M. A.

Arad, piața Andrassy.